

60. Bratislavské
hudobné
slávnosti

BHS

akad. maliarka Ivica Krošáková

2. október 2025

Koncertná sieň
Slovenskej filharmónie

19.30

www.filharmonia.sk

Hlavný usporiadateľ BHS

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BHS člen Európskej
asociácie festivalov

EUROPEAN
FESTIVALS
ASSOCIATION

WWW.FILHARMONIA.SK

60. Bratislavské hudobné slávnosti

BRATISLAVA MUSIC FESTIVAL
MUSIKFESTSPIELE BRATISLAVA
FÊTES DE MUSIQUE DE BRATISLAVA
FESTIVAL DE MÚSICA DE BRATISLAVA

**Nad 60. ročníkom Bratislavských
hudobných slávnoŝtí prevzal záŝtitu
prezident Slovenskej republiky,
pán Peter Pellegrini.**

Mgr. art. Marián Turner
generálny riaditeľ Slovenskej filharmónie

Manažment BHS

PhDr. Izabela Pažítková
hlavná manažérka

PhDr. Mária Hlavačková
manažérka

Adresa

Slovenská filharmónia
Manažment BHS
Medená 3
816 01 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 2 20 475 201/246

www.bhsfestival.sk

Hlavný usporiadateľ BHS
Slovenská filharmónia

z poverenia a s príspevkom
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

BHS – člen Európskej asociácie festivalov

Association Européenne des Festivals
Europäische Festival-Vereinigung

Festivalový výbor BHS

prof. Peter Mikuláš
koncertný umelec
predseda Festivalového výboru BHS

Mgr. Juraj Bubnáš, PhD.
dramaturg Slovenskej filharmónie

prof. Marian Lapšanský
koncertný umelec

PhDr. Ivan Marton
muzikológ

PhDr. Izabela Pažítková
hlavná manažérka BHS

doc. Marek Piaček
hudobný skladateľ

© Peter Brenkus

Le Nuove Musiche

Jörn Hinnerk Andresen, dirigent

Jakub Mitřík, umelecký vedúci

Johann Schimrack d. Ä. / Ján Šimrák st.

(rok narodenia neznámy – 1657)

Gott steht in der Gemeine Gottes 6'

Thomas Gosler (rok narodenia neznámy – cca 1646)

Du hast mir das Herz Genommen 9'

Johann Schimrack d. Ä. / Ján Šimrák st.

Omnes gentes plaudite 4'

Congregati sunt inimici nostri 4'

Gaudent in coelis animae sanctorum 4'

Lobe den Herren, meine Seele! 4'

Thomas Gosler

Ist Gott für uns, wer mag wider uns sein 8'

Claudio Monteverdi (1567 – 1643)

Magnificat primo, SV 281 13'

Johann Schimrack d. Ä. / Ján Šimrák st.

O Domine Jesu Christe 4'

Claudio Monteverdi (1567 – 1643)

Laudate pueri Dominum, SV 272 7'

Dario Castello (1602 – 1631)

Sonata duodecima à 3, Libro secondo 8'

Claudio Monteverdi (1567 – 1643)

Et resurrexit, SV 260 2'

Et iterum, SV 261 2'

Gloria à 7, SV 258 10'

S podporou

Nadácia SPP

ŽELEZNIČNÁ SPOLOČNOSŤ SLOVENSKO
NÁRODNÝ DOPRAVCA

GESAMTKUNSTWERK

V spolupráci so spoločnosťou

Nádherná baroková hudba **Jána Šimráka st.** (Johann Schimrack d. Ä., rok narodenia neznámy – 1657) nás preniesie do polovice 17. storočia. Priblíži nám málo známu hudobnú kultúru prekvitajúcu v spišských mestách, v ktorých sa v období raného novoveku plne etablovali myšlienky humanizmu a reformácie. Prosperujúce mestá hospodársky rozvinutého Spiša poskytovali pre pestovanie hudobného umenia výborné podmienky. Levoča, Kežmarok, Spišská Nová Ves, Spišské Podhradie, Ľubica, Smolník a ďalšie mestečky sa vyznačovali vysokou mierou multietnického spolunažívania; v unikátnom viacjazyčnom prostredí znela nemčina, slovenčina, poľština, maďarčina a úradná reč – latinčina. Pod vplyvom reformácie sa tu rozvíjali evanjelické kantoráty a v nich pulzoval čulý hudobný život. V mestských latinských školách sa denne vyučovala hudobná výchova, čo poskytovalo možnosť vytvárať kvalitné žiacke spevácke zbory. Viedli ich učitelia nazývaní kantori, ktorí boli zvyčajne kvalitní speváci, dirigenti a často aj inštrumentalisti a skladatelia.

Ján Šimrák st. bol vychýreným organistom. Celý profesionálny život pôsobil v Spišskom Podhradí (hist. Kirchdrauf, Warallium), čo vieme presne sledovať v rokoch 1630 až 1657. Mestské knihy ho dokonca evidujú ako váženého člena mestskej rady. V archívnych písomnostiach sú mená jeho rodinných príslušníkov uvádzané rôznou ortografiou, čo bolo bežným javom v nemeckých a latinských písomnostiach, hlavne pri slovanských priezviskách. Jeho otec Benedickt Schimragh Diaconus žil od roku 1607 v Spišskej Belej. Neskôr – už ako vážený farár – vlastnil dom v Spišskom Podhradí, ktorý v roku 1630 previedol na svojho syna Jána. Ten je v protokole zapísaný ako Hans Schimrack. V pozemkovej knihe sa zas dočítame, že Paul Schimrag vlastnil po roku 1627 nehnuteľnosti v Spišskom Podhradí. V Poprade sa spomína v roku 1640 Juditha Schimeragin (t. j. Šimráková). O živote organistu Jána Šimráka st. sa však nezachovalo veľa informácií. Vieme, že mal tri deti, z toho jednu dcéru, ktorej manželom bol učiteľ. Z rodiny Šimrákovcov zo Spiša pochádzal aj vynikajúci hudobník Ján Šimrák ml., pôsobiaci od roku 1675 vo Vroclave (Wrocław, hist. Breslau); najprv bol choralista (spevák), neskôr organista v Kostole sv. Alžbety (1677 – 1692).

Napriek veľkej snahe hudobných historikov sa nepodarilo objaviť informácie o tom, kde Ján Šimrák st. študoval, ani u koho sa vzdelával v hudobnej kompozícii. Zdá sa, že nič z jeho hudby nevyšlo v 17. storočí tlačou. Väčšina skladieb, ktoré poznáme, sa nachádza v Levočskej evanjelickej zbierke hudobní v rukopisných tabulatúrnych zborníkoch. Pri niektorých sú uvedené roky odpisu – medzi 1635 a 1642. V niektorých prípadoch vieme miesto, kde boli skladby odpisované, resp. predvádzané – Spišské Podhradie, Ľubica, Kežmarok, Smolník, Nitrianske Pravno, Levoča, Bardejov, Prešov. Niekoľko jeho skladieb sa zachovalo v Rumunsku (Sibiu, Miercurea Ciuc) a jeho hudba znela aj v Poľsku, v najväčšom meste Sliezska – vo Vroclave, v Kostole sv. Márie Magdalény.

Moderná viaczborová a koncertantná hudba ovplyvnila v 17. storočí mnohé aspekty hudobného života. Komponovali sa motetá, piesne a duchovné koncerty rôzneho obsadenia. Bola to hudba naplnená hlbokými emocionálnymi výrazovými prostriedkami. Rýchlo sa šírila v Európe a našla obdivovateľov predovšetkým prostredníctvom tvorby Giovanniho Gabrieliho, Michaela Praetoria, Heinricha Schütza a mnohých ich nasledovníkov (Hieronymus Praetorius, Melchior Vulpus, Matthäus Apelles von Löwenstern atď.). Ich diela sa šírili odpisovaním i tlačenými antológiami a boli známe aj u nás. Pre Jána Šimráka st. boli títo skladatelia určite veľkým vzorom. V intenciách takejto polyfonickej, polychorickej a koncertantnej barokovej hudby je skomponovaný aj jeho multisekcionálny kantátový duchovný koncert **Gott stehet in der Gemeine Gottes**. Skladba bola zapísaná 30. júla 1641 v Ľubici pri Kežmarku nemeckou organovou tabulatúrnou notáciou. V partitúrovom zápise sa však nenachádza detailne rozpísaný text pod vokálne hlasy. Zhodou okolností sa skladba zachovala aj v rukopisných hlasových zošitoch v Levočskej evanjelickej zbierke hudobní, čo uľahčuje rekonštrukciu textu. Textovú predlohu tvorí šesť rôznych úryvkov prevzatých z Biblie (zo žalmov č. 82, č. 68, č. 118 a z 8. kapitoly knihy Prísloví). V centre skladby stojí ústredná myšlienka žalmu č. 82 – Boh stojí v zhromaždení Božom. Ide o oslavu Božej vyvýšenosti, t. j. myšlienky: „Boh stojaci v strede je jedinečný a na neho je potrebné sústrediť sa.“ Koncert

uchváti monumentálnym tutti vstupom, ktorý plní funkciu refrénu (*Rittornello*) a ktorý vystriedajú viaceré kontrastné sólistické, resp. homofonické či polyfonické úseky.

Popri nemeckých textoch prevzatých z Lutherovho prekladu Biblie zhudobňoval Ján Šimrák st. aj latinské duchovné texty, a to predovšetkým v motetových kompozíciách. K nim patria aj dve osemhlasné skladby **Omnes gentes plaudite** a **Congregati sunt inimici nostri**. Prvá z nich bola intavolovaná do tabulatúrnej partitúry 12. októbra 1641 v Ľubici, a zároveň sa zachovala v hlasových zošitoch Bardejovskej evanjelickej zbierky hudobní. Ide o klasický typ dvojzborového moteta, v ktorom môžu byť dva 4-hlasné zbory priestorovo oddelené, pričom vokálne hlasy podporujú hudobné nástroje. Indikuje to aj línia generálneho basu (*basso sequente*) zapísaná v partitúre pod vokálnymi hlasmi. Oslavný charakter textu vyjadruje hudba spoločným nástupom obidvoch zborov. Najvyššie hlasy využívajú melodické melizmatické figúry zodpovedajúce teologicky pozitívnemu afektu. Druhé moteto *Congregati sunt inimici nostri* bolo intavolované 24. augusta 1641 tiež v Ľubici. Má odlišný charakter. Zhudobňuje dramatické emócie a pochmúrnosť je vyjadrená už v expozícii, ktorú začína nižšie položený zbor polyfonickým nástupom hlasov. Podstatou diela je antifonálne striedanie zborov v zmysle otázka-odpoveď, čo je napokon podstatou dvojzborovej kompozičnej techniky. Veľmi podobný charakter má aj dvojzborové moteto **O Domine Jesu Christe**, výrazovo jedna z najsilnejších Šimrákových skladieb. Osobitné postavenie medzi jeho dielami má trojzborové moteto **Gaudent in coelis animae sanctorum**. Vyznačuje sa variabilitou metrických a rytmických kontrastov i obsadením jednotlivých úsekov od sólistických skupín až po tutti. V tabulatúrnom zápise je to dokonca vyznačené ako *Concert*, *Capella* a *Chorus*. Veľmi podobné teologicky pozitívne emócie (oslavnosť, radosť) sú vyjadrené aj v dvojzborovom motete **Lobe den Herren, meine Seele!** zhudňujúcim prvé dva verše žalmu č. 146 *Chváľ, duša moja, Hospodina*. Šimrák st. tu opäť použil klasickú benátsku techniku *cori spezzati*, t. j. antifonálne výmeny dvoch farebne kontrastne obsadených zborov.

Oslavný charakter zvýrazňujú rôzne hudobno-rétorické figúry – *anaphora*, *anabasis*, *circulatio* a *kyklosis*, čiže vzostupné melodické postupy a obkresľovanie tónov, opakovanie najdôležitejších slov, rytmické nuansy (synkopy) atď. Detaily kompozičnej práce v tomto motete plne rešpektujú dobové pravidlá určujúce vzťah hudby a textu v intenciách praxe *musica poetica*. Ide o neklamné svedectvo o Šimrákových vynikajúcich znalostiach detailov, ktoré skladateľom 1. polovice 17. storočia poskytovali moderné kompozičné prostriedky európskej barokovej hudby.

Tesne pred Šimrákovým motetom *Lobe den Herren, meine Seele!* je v tabulatúrnom zborníku intavolovaná skladba *Ist Gott für uns, wer mag wider uns sein?* autora Thomasa Goslera. Zaujímavé je, že obidve boli zapísané v priebehu jedného dňa – 10. januára 1642 v Ľubici a na konci Goslerovej skladby sa nachádza skratka MP, t. j. manu propria (zapísané vlastnou rukou). Priezvisko Gosler dlho figurovalo v muzikológii v kolonke „neznámy skladateľ“. Na základe archívnych dokumentov sa však podarilo dokázať, že **Thomas Gosler** (Goszler, Gossler de Zeger) žil a pracoval v Kežmarku v rokoch 1625 – 1646 ako riadny mestský notár, školský inšpektor a senátor. Bol to teda súčasník Jána Šimráka st., a je isté, že sa poznali. Gosler však nepochádzal zo Spiša. Súčasťou jeho životného príbehu je migrácia z rodnej krajiny. Pochádzal z mesta Flensburg (hist. Holsteinsko, dnes severné Nemecko) z vázenej učiteľskej rodiny. Odtiaľ odišiel niekedy pred rokom 1620, v čase náboženských nepokojov počas tzv. falckej (1620 – 1624) a dánskej vojny (1625 – 1629). Na Spiš prišiel okolo roku 1625 a usadil sa v Kežmarku; svedčia o tom archívne záznamy a aj zápis v kežmarskej matrike z 27. januára 1626, keď bola krstená jeho dcéra Anna Mária. V Kežmarku sa Goslerovcom potom narodilo ešte päť detí. Jeho najmladšia dcéra Anna Mária však zomrela, keď na Spiši vypukol mor (1644).

O prvých hudobných aktivitách Goslera na Spiši máme informáciu z roku 1629; vtedy zapísal v Kežmarku do pamätnej knižky známemu vzdelancovi Dávidovi Fröhlichovi hudobný kánon. Druhá stopa je unikátna – do knihy zápisníc z rokovaní mestskej rady *Protocollum Sessionum*, ktorú mal ako mestský notár na starosti,

zapísal notovaný fragment jednej trojhlasnej skladby. Tretia zmienka je spojená s menom hudobníka Sebastiána Wildenera, ktorý sa o Goslerovi vyjadril, že i keď nie je členom žiadnej kapely a asi nebude príliš veľkým umelcom, netreba sa v hodnotení prenáhliť, lebo až „*výsledok nakoniec posúdi činy*“ (1634). My môžeme posúdiť kvalitu kompozičného vzdelania Thomasa Goslera na základe jeho jediných dvoch zachovaných skladieb. Prvá z nich – šesťhlasné moteto **Du hast mir das Herz genommen** sa nachádza v levočskej tabulatúrnej partitúre. Gosler tu zhudobnil biblickú textovú predlohu zo Šalamúnovej Velpiesne. Hlasy rozdelil do dvoch skupín, s ktorými narába ako s trojhlasnými zbormi technikou *cori spezzati*. Expresívnu výrazovosť a koncertantnosť v skladbe dosiahol použitím madrigalových prostriedkov. Druhá Goslerova skladba **Ist Gott für uns, wer mag wider uns sein?** zhudobňujúca text Listu apoštola Pavla Rímskym je typickým príkladom čistej kompozičnej techniky *cori spezzati*. Ide o formu dvojzborového moteta v *stile antico* so sprievodom nástrojov. Tektonická výstavba je založená na symetrickom ritornelovom princípe. Úvodný ritornelový úsek v 3/2 takte tvoria netradične krátke, rýchle antifonálne výmeny zborov. Ich priestorové oddelenie dodáva zvuku špecifickú príťažlivosť.

Janka Petőczová

Napriek sporadickému záujmu bol rodák z Cremony **Claudio Monteverdi** (1567 – 1643) až do 30. rokov 20. storočia prakticky neznámou postavou hudobných dejín. Dokonca ešte v roku 1953 americký skladateľ Aaron Copland (1900 – 1990) napísal, že jeho opery môžu zaujať širšie publikum nanajvýš svojou „muzeálnou hodnotou“. Doba však napokon dala za pravdu skôr ruskému klasikovi hudby 20. storočia Igorovi Stravinskému (1882 – 1971). Ten v rozhovoroch s Robertom Craftom (1923 – 2015) koncom 60. rokov Monteverdiho charakterizoval ako „*pravdepodobne prvého hudobníka, ktorý nám môže byť skutočne blízky*“. Nemýlil sa, pretože najmä vďaka operám *Orfeo* (1607) a *L'incoronazione di Poppea* (1642) je Monteverdiho dielo vo svete niekoľko dekád súčasťou kánonu klasickej hudby, čo nemožno povedať o tvorbe žiadneho z jeho predchodcov či súčasníkov. Dôvody tejto

skutočnosti majú svoje historické i kultúrne pozadie, no kontakt so znejúcou podobou skladateľových diel presvedča o tom, že ich pôvod je najmä v samotnom subjekte.

Svetoznámy rakúsky dirigent Nikolaus Harnoncourt (1929 – 2016) v eseji *Monteverdi – dnes* píše o skladateľovi ako o vášnivom, nekompromisnom tvorcovi a inovátorovi, ktorého umenie je živé a plné horúceho stredomorského povetria. Monteverdiho najlepšie kompozície skutočne pôsobia bezprostrednejšie ako sofistikované tónové konštrukcie majstrov renesančnej polyfónie, ktorých techniku ako žiak Marc'Antonia Ingegneriho (cca 1535 – 1592) majstrovsky ovládal, či experimenty pátračov po dedičstve antickej hudby z okruhu florentskej Cameraty, ktorých estetiku zdieľal. V okamihoch vrcholnej inšpirácie sú napriek spoločnému jazyku Monteverdiho diela vzdialené aj obsahovému a formálnemu manierizmu súčasníkov tvoriacich na pomedzí renesancie a baroka, hoci k nemu v istých okamihoch nemá ďaleko.

Monteverdiho hudba je znejúcim výrazom života a s ním súvisiacich emócií, ktorých vyjadrenie prostredníctvom tónov pôsobí vďaka dotyku génia nadčasovo. S touto kvalitou súvisí aj skutočnosť, že Monteverdi sa ako všetci veľkí dramatici neuspokojuje s ilúziou, ale hľadá pravdu prostredníctvom vlastného prežívania. Svojmu priateľovi Alessandrovi Striggiovi o librete ponúknutom na zhudobnenie z Mantovy v roku 1616 z Benátok píše: „*Zisťujem, že tento príbeh ma vôbec nenadchýna a je dokonca ťažko pochopiteľný. Ani necítim, že by mohol vo mne prirodzene vyvolať dojímavý vrchol. Ariadna ma priviedla k skutočnému lamenteu, Orfeus k skutočnej modlitbe, ale neviem, čo vo mne vyvolá toto: akú úlohu chce Vaša Excelencia prisúdiť hudbe v tomto diele?*“ Skladateľ však v záujme dosiahnutia adekvátneho výrazu neváhal ísť ešte ďalej a v písomne fixovanom diele prekročiť pravidlá, ktoré dovtedy komponovanú hudbu ovládali. „*Môj brat hovorí, že svoje záležitosti neponecháva na náhodu a že jeho zámerom bolo, [...] aby reč bola paňou a nie slúžkou hudby,*“ bráni Giulio Cesare Monteverdi svojho brata Claudia pred atakom konzervatívneho talianskeho skladateľa, teoretika Giovanni Mariu Artusiho (cca 1540 – 1613) v spise *L'Artusi overo delle imperfettioni*

della moderna musica (Artusi alebo o nedokonalostiach modernej hudby). Autor viacerých kníh o kontrapunkte si na demonštrovanie nespokojnosti so stavom hudby okolo roku 1600 vybral pasáž z Monteverdiho madrigalu *Cruda Amarilli*. Na jej príklade ukazuje svojvôľu skladateľa, ktorý sa pri narábaní s disonanciami (neuspokojúco znejúcimi intervalmi) odmietol riadiť storočia platnou renesančnou kontrapunktickou náukou, kodifikovanou jeho učiteľom a jednou z najvplyvnejších teoretických autorít 16. storočia Gioseffom Zarlinom (1517–1590).

Keď v roku 1605 Monteverdi publikoval v Benátkach 5. knihu *madrigalov*, obsahujúcu aj kritizované dielo, v stručnom úvode napísal: „*Nebudte prekvapení, že zadávam tieto madrigaly do tlače bez toho, aby som najskôr odpovedal na námietky, ktoré vzniesol Artusi proti niektorým ich častiam. [...] Niektorí sa možno budú čudovať, neveriac, že existuje aj iná prax okrem tej, ktorú vyučoval Zarlino. Môžem ich však uistiť, že pokiaľ ide o konsonancie a disonancie, existuje aj iné posudzovanie [...], ktoré so súhlasom rozumu a zmyslov obraňuje súčasné komponovanie.*“ Monteverdi ďalej avizuje spis *Seconda pratica overo perfettione della moderna musica*. Ten napokon nevznikol, no v roku 1607 sa objavila v úvode k zbierke *Scherzi musicali* (Benátky, 1607) už citovaná obhajoba z pera skladateľovho brata, ktorú možno chápať aj ako akýsi manifest Monteverdiho „inej“ kompozičnej praxe (*seconda pratica*). Hoci hlavný „paradigmatický“ zápas o slobodu hudobného vyjadrovania sa (nielen u Monteverdiho) odohral na pôde polyfonického madrigalu, ktorý predstavoval reprezentatívny žáner konca 16. storočia, nový výraz dostal priestor najmä v monódii (doprevádzanom jednohlase), ktorá sa postupne obohacovala o ariózne úseky a koncertantný štýl.

Po dlhej a vyčerpávajúcej službe na dvore vplyvného šľachtického rodu Gonzagovcov v Mantove, ktorý sa po smrti posledných veľkých autorít renesancie Palestrinu a Roreho stal v 90. rokoch 16. storočia jedným zo severotalianskych ohnísk nového umenia, získal napokon Monteverdi v roku 1613 prestížny post *maestra di cappella* v Chráme sv. Marka v rušnom politickom, obchodnom a kultúrnom centre slobodnej Benátskej republiky. „*V Benátkach si ma tak ctia, že na chór nemôže*

byť prijatý žiadny spevák bez odporúčenia *maestra di cappella*, rovnako ani organista (...); niet tu nikoho, kto by ma neobdivoval a nepreukazoval mi česť, a keď predvádzajú moju cirkevnú alebo komornú hudbu, môžem Vašu Excelenciu uistiť, že celé mesto sa ponáhla, aby ju počúvalo“, odpovedá skladateľ seabavedome na žiadosť bývalého pána o návrat a dáva tak najavo, že napriek kontaktom s Mantovou splnenie jeho žiadosti neprichádza do úvahy. Monteverdi prišiel do Benátok ako slávny skladateľ, ktorého renomé podporila aj skutočnosť, že tu od roku 1587 vychádzali jeho madrigaly. Po získaní významného postu tempo publikovania zvolnil, v roku 1614 vychádza 6. kniha madrigalov a dve najdôležitejšie zbierky svetskej hudby: *Concerto: settimo libro de madrigali, con altri generi de canti* (1619) a 8. kniha – *Madrigali guerrieri, et amorosi con alcuni opuscoli in genere rappresentativo, che saranno per brevi episodii frà i canti senza gesto* (1638).

Kým v svetskej hudbe je Monteverdi skôr inovátorom, v tvorbe pre chrám je syntetikom spájajúcim tradície renesančnej polyfónie (*stile antico*) s výdobytkami monodického a koncertantného štýlu raného baroka (*seconda pratica*). Táto štýlová dichotómia má svoje historické dôvody – Tridentský koncil určil palestrinovský kontrapunkt v cirkevnej hudbe ako normu. Jeho dôvernú znalosť skladateľ demonštruje v raných zbierkach *Sacrae cantiunculae* (1582) a *Madrigali spirituali* (1583), po ktorých sa Monteverdi v komponovaní duchovnej hudby na sedemnášť rokov odmlčí. V Mantove, kde medzičasom pôsobil, mali na starosti duchovnú hudbu Lodovico Viadana (cca 1560 – 1627) a Giovanni Giacomo Gastoldi (cca 1554 – 1609) a skladateľ sa venoval prevažne svetskej tvorbe. Šesťhlasná parodická omša v „starom štýle“ *Missa in illo tempore* a *Mariánske nešpory* (1609/1610) môžu súvisieť s úmrtím Gastoldiho, ktorého bolo potrebné zastúpiť. Tieto diela môžu byť tiež výsledkom Monteverdiho ambícií presadiť sa na pápežskom dvore či získať miesto v Benátkach.

Nasledujúca zbierka – *Selva morale e spirituale* (1640/41), z ktorej pochádzajú aj diela uvedené na dnešnom koncerte, predstavuje rozsiahle retrospektívne kompendium duchovnej hudby, ktorú skladateľ vytvoril počas troch dekád na poste kapelníka v Chráme sv. Marka

v Benátkach. Noty s dedikáciou Eleonóre Gonzagovej vyšli u benátskeho vydavateľa Bartolomea Magniho. Podobne ako *Ôsma kniha madrigalov*, aj *Selva morale e spirituale* prichádza po období, kedy sa Monteverdi z hudobného života čiastočne stiahol, prenechajúc iniciatívu mladším kolegom, Giovannimu Rovettovi (cca 1595/1597 – 1668) a Giovannimu Antoniovu Rigattimu (cca 1613 – 1648). Dôvodom, pre ktorý sa rozhodol vrátiť k duchovnej hudbe, mohla byť morová epidémia, ktorá si v Benátkach v 30. rokoch 17. storočia vyžiadala 50 000 obetí, v rovnakom období skladateľ príjma nižšie svätenie. Nemecký muzikológ Peter Wollny považuje *Selva morale e spirituale* za Monteverdiho hudobný testament, ktorý sumarizuje jeho kompozičné majstrovstvo v celej šírke: od duchovných madrigalov a virtuózných sólových motet, cez zhudobnenia žalmov v koncertantnom štýle s použitím nástrojov až po omšové časti skomponované v *stile antico*. Akoby skladateľovým cieľom bolo prostredníctvom štýlovej pestrosti, v názve vyjadrenej slovom „les“ (selva), dosiahnutie podobnej škály emócií ako v opere či madrigaloch, no pri zachovaní dôstojnosti, ktorú si žáner duchovnej hudby vyžadoval. *Selva morale e spirituale* obsahuje dve zhudobnenia textu chválospevu **Magnificat**. Prvé z diel v koncertantnom štýle využíva dvojzborovosť, za zmienku stojí využitie *stile concitato* s textom „fecit potentiam“, ktorý Monteverdi používa v slávnej scéne súboja v madrigale *Il Combattimento di Tancredi e Clorinda*. Polychória (viaczborovosť) sa ako technika stala v Európe mimoriadne populárnou a v 17. storočí prenikla aj na územie dnešného Slovenska. **Laudate pueri** je zhudobnením textu žalmu č. 113 na spôsob duchovného koncertu. Začiatok žalmového textu *Laudate pueri, laudate Dominum*, zverený dvojici tenorov, sa v mierne variovanej podobe vracia v priebehu skladby ako ritornel (druh refrénu). Tenorom je zverená aj virtuózna doxológia (*Gloria Patri*). Pestrosť nie je v skladbe dosiahnutá len zmenami inštrumentácie a sadzby, ale aj striedaním metra. Tutti a zmena modu zdôrazňuje obsah 7. verša: „*Hladných nakrmil dobrotami a bohatých prepustil naprázdno.*“ **Et resurrexit** a **Et iterum** pochádzajú z časti *Credo*, ktorá je súčasťou štvorhlasnej *Messa da cappella*, skomponovanej prevažne v prísnom kontrapunktickom štýle. S ostatnými ordináriovými

časťami omše kontrastujú tieto skladby uplatnením koncertantného princípu. Majstrovské ovládanie *stile concertato* demonštruje aj nádherná **Gloria** pre 7 hlasov, v ktorej je text umocnený meniacimi sa kombináciami hlasov a nástrojov, pričom virtuózne sóla v nadväznosti na štruktúru textu striedajú zborové pasáže. Formu zjednocujú inštrumentálne ritornely. Výnimočná symbióza hudby a textu v Monteverdiho svetských i duchovných dielach nás aj po stáročiach núti neustále sa vracieť k otázke rakúskeho dirigenta, špecialistu na starú hudbu Nikolausa Harnoncourta (1929 – 2016): „*Zaoberajúc sa Monteverdim a jeho dielom, musíme uvažovať nad tým, čo pre nás znamená jeho hudba, čo nám ešte dnes môže povedať. Má iba exotické čaro starej hudby alebo sa nás priamo dotýka?*“

Po *Selva morale e spirituale* nasledovala zbierka *Messa a quattro voci et salmi*, ktorú sedem rokov po skladateľovej smrti vydal v Benátkach Alessandro Vincenti. Pomáhal mu pri tom Monteverdiho žiak Francesco Cavalli (1602 – 1676).

Program dopĺňa sonáta **Daria Castella** (prvá polovica 17. stor.), ktorý ako „capo di istromenti da fiato“ viedol hráčov na dychových nástrojoch v Chráme sv. Marka v Benátkach v čase, keď tam pôsobil i Monteverdi. Castello patril spolu s Fontanom, Marinim a Uccellinim k tvorcom inštrumentálneho štýlu talianskej ranobarokovej hudby. Skromné informácie o jeho živote sú známe z dvoch zväzkov *Sonate concertate in stil moderno per sonar nel organo overo spineta con diversi instrumenti...* (Benátky, 1621, 1629).

Andrej Šuba

Použitá literatúra:

MATÚŠ, František: Benedict Schimrack / Benedikt Šimrák. In: *Musica Scephusii Veteris*. Stará hudba na Spiši. Zborník príspevkov z muzikologickej konferencie na počesť 350. výročia úmrtia spišskopodhradského evanjelického organistu a skladateľa Jána Šimráka. Ed. Janka Petőczová. Prešov: Ústav hudobnej vedy SAV v Bratislave, Prešovský hudobný spolok Súzvuk 2008, s. 101 – 112.

PETŐCZOVÁ, Janka: Hudba ako kultúrny fenomén v dejinách Spiša. Raný novovek. Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV, Prešovský hudobný spolok Súzvuk, 2014.

PETŐCZOVÁ, Janka: Šimrák versus Šimbracký. Mythen und Realität in der slowakischen Musikhistoriographie. In: *Hudební věda*, LII, č. 3–4, 2015, s. 273–316.

PETŐCZOVÁ, Janka (transkripčia a edícia). Thomas Gosler. Ján Šimrák. In: *Musica Scephusii Veteris / Stará hudba na Spiši* (pramenno-kritická muzikologická edícia, od 2003). Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV, Prešovský hudobný spolok Súzvuk.

Za súhlas na verejné sprístupnenie diel Jána Šimráka st. a Thomasa Goslera a súhlas s použitím notového materiálu vyslovujeme poďakovanie

Cirkevnému zboru ECAV na Slovensku Levoča

Ústavu hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied, v.v.i.

Prešovskému hudobnému spolku Súzvuk

PhDr. Janke Petőczovej, CSc.

Muzikologický výskum podporila Vedecká grantová agentúra MŠVVM SR a SAV v rámci výskumného projektu Networking a migrácia v hudobných dejinách Slovenska 17. – 19. storočia: stredoeurópske kontexty, regionálne špecifiká (grant VEGA č. 2/0031/25).

**Rádio,
ktoré t'a
chytí za uši**

obchod@radioviva.sk

ON AIR

viva rádio

V Rádiu Viva vás bude nielen **počuť**, ale aj **vidieť**.
Týždenne oslovujeme **200.000** poslucháčov
a **100.000** unikátnych potenciálnych zákazníkov
vďaka **bannerovej reklame** na weboch
Zoznam.sk, Topky.sk a **Regiony.sk**

BA ~ 94.9 ~ 93.3 ~ 101.1 ~ NR ~ 101.0 ~ TT
ZA ~ 101.9 ~ BB ~ 99.4 ~ ZV ~ 100.7

Johann Schimrack d. Ä.

Gott stehet in der Gemeine Gottes

Gott stehet in der Gemeine Gottes
und ist Richter unter den Göttern.

Sein ist beide Rat und Tat,
er hat Verstand und Macht.

Gott stehet in der Gemeine Gottes
und ist Richter unter den Göttern.

Durch ihn regieren die Könige
und die Ratsherren sitzen das Recht.

Gott stehet in der Gemeine Gottes
und ist Richter unter den Göttern.

Durch ihn herrschen die Fürsten
und alle Regenten auf Erden.

Gott stehet in der Gemeine Gottes
und ist Richter unter den Göttern.

So bestätige nun Herr,
was du bei uns angefangen hast.

Hilf, Herr.

O Herr laß wohl gelingen.

Gott stehet in der Gemeine Gottes
und ist Richter unter den Göttern.

Thomas Gosler

Du hast mir das Herz genommen

Du hast mir das Herz genommen,
meine Schwester, liebe Braut,
mit deiner Augen einem
und mit deiner Halsketten eine,

Wie schöne sind deine Brüste,
meine Schwester, liebe Braut,
deine Brüste sind lieblicher den Wein,
und der Geruch deiner Kleider
übertrifft alle Würze.

Deine Lippen, meine Schwester, liebe Braut,
sind wie ein triffent Honigseim.
Honig und Milch ist unter deiner Zunge,
Meine Schwester liebe Braut,
Und deiner Kleider Geruch ist wie der Geruch Libanon.

Johann Schimrack d. Ä.

Omnes gentes plaudite

Omnes gentes, plaudite manibus;
jubilate Deo in voce exsultationis:
quoniam Dominus excelsus, terribilis,
rex magnus super omnem terram.
Subjecit populos nobis,

Boh sa postavil v zhromaždení bohov

Boh sa postavil v zhromaždení bohov,
uprostred bohov súdi.

Mám dobrú radu a úspech,
ja som rozumnosť a mám silu.

Boh sa postavil v zhromaždení bohov,
uprostred bohov súdi.

S mojou pomocou králi kraľujú
a kniežatá vydávajú správne ustanovenia.

Boh sa postavil v zhromaždení bohov,
uprostred bohov súdi.

S mojou pomocou vládnu vladári,
vznešení a všetci spravodliví sudcovia.

Boh sa postavil v zhromaždení bohov,
uprostred bohov súdi.

Dokáž Bože, svoju moc!

Potvrď, Bože, čo si vykonal pre nás.

Hospodin, prosím, pomôž!

Hospodin, prosím, dopraj úspech!

Boh sa postavil v zhromaždení bohov,
uprostred bohov súdi.

Uchvátila si mi srdce

Uchvátila si mi srdce,
sestra, moja snúbenica.

Uchvátila si mi srdce, jediným svojím pohľadom,
jediným dielcom tvojho náhrdelníka.

Aké sú krásne tvoje ľúbosti,
moja sestra, snúbenica,
o čo vzácnejšie sú tvoje ľúbosti než víno.

A vôňa tvojich olejov
nad všetky balzamy.

Tvoje pery rosia med,
snúbenica.

Med a mlieko je pod tvojim jazykom.

A vôňa tvojich šiat je ako vôňa
Libanonu.

Tlieskajte rukami, všetky národy

Tlieskajte rukami, všetky národy,
jasajte Bohu hlasom radostným.

Lebo Pán je najvyšší a hrozný,
nad celou zemou veľký kráľ.

Podmaňuje nám národy

et gentes sub pedibus nostris.
Elegit nobis haereditatem suam;
speciem Jacob quam dilexit.

Johann Schimrack d. Ä.
Congregati sunt inimici nostri
Congregati sunt inimici nostri,
et glorianur in virtute sua.
Contere Domine fortitudinem illorum,
et disperge illos in virtute tua,
ut cognoscant, quia non est alius
qui pugnet pro nobis
nisi tu Deus noster.

Johann Schimrack d. Ä.
Gaudent in coelis animae sanctorum
Gaudent in coelis animae sanctorum
qui Christi vestigia sunt secuti.
Et quia pro ejus amore sanguinem suum funderunt.
Ideo cum Christo exultant Alleluja.

Johann Schimrack d. Ä.
Lobe den Herren, meine Seele!
Lobe den Herren, meine Seele!
Ich will den Herren loben, solange ich lebe,
und meinem Gott lobsingen, weil ich hier bin.

Thomas Gosler
Ist Gott für uns, wer mag wider uns sein?
Ist Gott für uns, wer mag wider uns sein?
Welcher auch seines eigen Sohns nicht verschonet,
sondern hat ihn für uns alle dahin gegeben.
Wie sollt er uns mit ihm nicht alles schenken?

Wer will die Auserwählten Gottes beschuldigen?
Gott ist hier, der da gerecht macht.
Wer will verdammen? Christus ist hier,
der gestorben ist, ja, vielmehr, der auch aufgeweckt ist,
welcher ist zur Rechten Gottes und vertritt uns.

Wer will uns scheiden von der Liebe Gottes?
Nichts soll und scheiden von der Liebe Gottes?
Trübsal oder Angst, oder Verfolgung, oder Hunger,
oder Blöße, oder Gefährlichkeit, oder Schwert?
Wie denn geschrieben steht: Um deinetwillen
werden wir getötet den ganzen Tag,
wir sind geachtet wie Schlachtschafe.

a pohanov nám kladie pod nohy.
On pre nás vybral dedičstvo,
slávu Jakuba, ktorého má rád.

Zhromaždili sa naši nepriatelia

Zhromaždili sa naši nepriatelia
a chvália sa svojou chrabrosťou.
Rozdrv, Pane, ich silu
a zlom ich svojou mocou,
aby poznali, že niet iného,
kto by bojoval za nás,
iba ty, náš Boh a ochranca.

V nebesiach sa radujú duše svätých

V nebesiach sa radujú duše svätých,
ktorí kráčali po Kristových stopách.
A ktorí pre jeho lásku vyliali svoju krv
Preto sa radujú s Kristom. Aleluja.

Chváľ, duša moja, Hospodina!

Chváľ, duša moja, Hospodina!
Chváliť budem Hospodina, dokiaľ žijem;
a spievať budem svojmu Bohu, dokiaľ tu budem.

Keď Boh za nás, kto proti nám?

Keď Boh za nás, kto proti nám?
Ten, ktorý neušetril vlastného syna,
ale vydal Ho za nás všetkých,
ako by nám nedaroval s ním všetko?

Kto bude žalovať na vyvolených Božích?
Je to Boh, ktorý ospravedlňuje.
Kto ich odsúdi? Je to Kristus, ktorý umrel,
ba i z mŕtvych vstal,
je na pravici Božej a sa aj prihovára za nás.

Kto nás odlúči od lásky Kristovej?

Súženie alebo úzkosť, prenasledovanie alebo hlad,
nahota, nebezpečenstvo alebo meč?
Ako je napísané: Pre Teba
bývame mŕtvení celý deň,
pokladajú nás za ovce na zabitie.

Aber in dem allen überwinden wir weit,
um des willen, der uns geliebet hat.
Denn ich bin gewiß, dass weder Tod noch Leben,
weder Engel, noch Fürstentum, noch Gewalt,
weder Gegenwärtiges noch Zukünftiges,
weder Hohes, noch Tiefes, noch keine andere Kreatur,
mag uns scheiden von der Liebe Gottes,
die in Christo Jesu ist, unserm Herren.

Claudio Monteverdi

Magnificat

Magnificat anima mea Dominum;
et exsultavit spiritus meus in Deo salutari meo,
quia respexit humilitatem ancillae suae;
Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes
generationes,
quia fecit mihi magna, qui potens est,
et sanctum nomen eius,
Et misericordia eius a progenie
in progenies timentibus eum.
Fecit potentiam in brachio suo;
dispersit superbos mente cordis sui;
deposuit potentes de sede, et exaltavit humiles;
esurientes implevit bonis
et divites dimisit inanes.
Suscepit Israel puerum suum,
recordatus misericordiae suae,
sicut locutus est ad patres nostros,
Abraham et semini eius in saecula.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto,
sicut erat in principio, et nunc, et semper:
et in saecula saeculorum. Amen.

Johann Schimrack d. Ä.

O Domine Jesu Christe

O Domine Jesu Christe
adoro te in cruce vulneratum
felle et aceto potatum.
Deprecor te ut vulnera tua
sint remedium animae meae.

Claudio Monteverdi

Laudate pueri Dominum

Laudate, pueri, Dominum, laudate nomen Domini.
Sit nomen Domini benedictum, ex hoc nunc,
et usque in saeculum.
A solis ortu usque ad occasum, laudabile
nomen Domini.

Ale v tomto všetkom slávne víťazíme skrze Toho,
ktorý si nás zamiloval.
Lebo som presvedčený, že ani smrť ani život
ani anjeli ani kniežatstvá ani prítomnosť
ani budúcnosť ani mocnosti
ani vysokosť ani hĺbokosť ani nijaké iné
stvorenstvá nebudú nás môcť odlúčiť od lásky Božej,
ktorá je v Kristu Ježiši, našom Pánovi

Velebí moja duša Pána

Velebí moja duša Pána
a môj duch jasá v Bohu, mojom Spasiteľovi,
lebo zhliadol na poníženosť svojej služobnice.
Hľa, od tejto chvíle blahoslaviť ma budú všetky
pokolenia,
lebo veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný,
a sväté je jeho meno
a jeho milosrdenstvo z pokolenia na pokolenie
s tými, čo sa ho boja.
Ukázal silu svojho ramena,
rozptýlil tých, čo v srdci pyšne zmýšľajú.
Mocnárov zosadil z trónov a povýšil ponížených.
Hladných nakrmil dobrotami
a bohatých prepustil naprázdno.
Ujal sa Izraela, svojho služobníka,
lebo pamätá na svoje milosrdenstvo,
ako slúbil našim otcom,
Abrahámovi a jeho potomstvu naveky.

Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému,
ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždycky,
i na veky vekov. Amen.

Ó, Pane Ježišu Kriste

Ó, Pane Ježišu Kriste,
klaniam sa Ti zranenému na kríži
žlčou a octom napojenému.
Daj, nech sú tvoje rany
liekom na uzdravenie mojej duše.

Chváľte, služobníci Pánovi

Chváľte, služobníci Pánovi, chváľte meno Pánovo.
Nech je velebené meno Pánovo odteraz až naveky.

Od východu slnka až po západ nech je oslávené
meno Pánovo.

Excelsus super omnes gentes Dominus,
et super caelos gloria ejus.
Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat,
et humilia respicit in coelo et in terra?
Suscitans a terra inopem,
et de stercore erigens pauperem:
ut collocet eum cum principibus,
cum principibus populi sui.
Qui habitare facit sterilem in domo,
matrem filiorum laetantem.

Gloria Patri, et Filio et Spiritui Sancto,
sicut erat in principio et nunc et semper,
semper laudate pueri Dominum,
et in saecula saeculorum, Amen.

Claudio Monteverdi

Et resurrexit

Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas.
Et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris.

Claudio Monteverdi

Et iterum

Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos
et mortuos, cujus regni non erit finis.

Claudio Monteverdi

Gloria

Gloria in excelsis Deo
et in terra pax hominibus bonae voluntatis.
Laudamus te, benedicimus te,
adoramus te, glorificamus te,
gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.
Domine Deus, Rex caelestis,
Deus Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite, Jesu Christe,
Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris.
Qui tollis peccata mundi, miserere nobis,
qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis.
Quoniam tu solus Sanctus, tu solus Dominus,
tu solus Altissimus, Jesu Christe
cum sancto Spiritu, in gloria Dei Patris.
Amen.

Vyvýšený je Pán nad všetky národy
a jeho sláva nad nebesia.
Kto je ako Pán, náš Boh, čo tróni na výsostiach,
a predsa dbá o všetko nepatrné na nebi i na zemi?
Z prachu dvíha chudobného
a zo smetiska povyšuje bedára
a dáva mu sedieť vedľa kniežat,
vedľa kniežat svojho ľudu.
Neplodnej dáva bývať v dome
ako šťastnej matke detí.

Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému,
ako bolo na počiatku,
tak nech je i teraz i vždycky,
i na veky vekov. Amen.

Vstal z mŕtvych

Tretieho dňa vstal z mŕtvych podľa Svätého písma.
A vystúpil do neba, sedí po pravici Otca.

A zase

A zase príde v sláve súdiť živých
i mŕtvych a jeho kráľovstvu nebude konca.

Sláva Bohu na výsostiach

Sláva Bohu na výsostiach
a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.
Chválime ťa, velebíme ťa,
klaniam sa ti, oslavujeme ťa,
vzdávame ti vďaky, lebo veľká je sláva tvoja.
Pane Bože, Kráľ nebeský,
Boh Otec všemohúci.
Pane Ježišu Kriste, ty jednorodený Syn,
Pán a Boh, Baránok Boží, Syn Otca:
Ty snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami.
Ty snímaš hriechy sveta,
prijmi našu úpenlivú prosbu.
Ty sedíš po pravici Otca, zmiluj sa nad nami.
Veď len ty si Svätý, len ty si Pán,
len ty si Najvyšší, Ježišu Kriste
s Duchom Svätým v sláve Boha Otca.
Amen.

Preklad diel Johanna Schimracka d. Ä. a Thomasa Goslera:
Janka Petöczová
Preklad diel Claudia Monteverdiho: Andrej Šuba

Le Nuove Musiche

© Pavol Zmuda

Orchester **Le nuove musiche** vznikol v Bratislave v roku 2016 z iniciatívy lutnistu Jakuba Mitríka. Názov si zvolil na základe rovnomennej významnej zbierky monódií slávneho speváka a ranobarokového skladateľa Giulia Cacciniho, ktorá bola publikovaná v roku 1602.

Poslaním Le nuove musiche je historicky informovaná interpretácia starej hudby s dôrazom na dobové obsadenie orchestra, zachovanie autenticity kompozícií, detailné vypracovanie, živé podanie a výrazovo verný prednes textov skladieb. Orchester sa sústreďuje na uvádzanie diel raného a vrcholného baroka najvýznamnejších i zabudnutých autorov svetovej a domácej hudobnej literatúry. Na koncertné pódia tak prináša aj diela autorov z územia dnešného Slovenska, napr. Samuela Capricorna, ktorý v Prešporku pôsobil, či Charlesa Paula Duranta, ktorý sa v Prešporku narodil, či skladateľov, ktorých opusy sa zachovali v hudobných archívoch na našom území, napr. Johanna Georga Weichenbergera a Ferdinanda Ignaza Hinterleitnera. Ich tvorbu uvádza v kontexte ich zahraničných pandantov, medzi ktorých patria talianski majstri ako Claudio Monteverdi, Sigismondo d'India a Domenico Mazzocchi.

Súbor pravidelne vystupuje v komornom obsadení na domácich i zahraničných koncertných pódioch, napr. v Slovenskej filharmónii, Štátnej filharmónii Košice, Nitrianskej synagóge či Kostole Premenenia Pána v Španej Doline, a tiež na festivaloch, medzi inými Košická hudobná jar, Dni starej hudby, Festival Pro Musica Nostra, Vivat vox organi, Musica nobilis, Domus Artis, Krommer Biecz Festival v Poľsku, Lübecker Lauten Lust v Nemecku, Haydn Festival v rakúskom Rohrau a ďalšie.

Orchester Le nuove musiche sa venuje aj nahrávaniu a vydávaniu hudby menej známych barokových skladateľov. Prvé dva tituly, *The Monodies* (2021) a *Caramia Cetra* (2022), venoval Sigismondovi d'Indiovi, nasledujúci *Geistliche Harmonien I* (2025) je prvou nahrávkou rovnomenného diela Samuela Capricorna.

V aktuálnej koncertnej sezóne sa komorný súbor rozšíril o dychovú sekciu barokových trombónov a ranobarokových cinkov a miešaný spevácky zbor, ktorý sa rovnako špecializuje na interpretáciu hudby raného a vrcholného baroka. V deviatich koncertoch Cyklu Gesamtkunstwerk 2025/2026 predstaví pod vedením vynikajúceho nemeckého dirigenta Jörna Hinnerka Andresena diela spišských autorov Jána Šimráka, Thomasa Goslera a Juraja Wirsingera a bardejovského skladateľa Zachariáša Zarevúckeho spolu s dielami ich súčasníkov Claudia Monteverdiho, Giovanniho Girolama Kapsbergera a Giovanniho Gabrieliho. Orchester vystúpi popri Bratislavských hudobných slávnostiach na festivaloch Košická hudobná jar a Levočské babie leto, v Koncertnej sále Reduty v Spišskej novej Vsi, v Historickej budove Divadla Jonáša Záborského v Prešove a v Bazilike svätého Jakuba v Levoči.

Popri tom sa orchester v tejto sezóne uvedie aj komorným programom *Madrigali Guerrieri et Amadori* (Bojové a Lúboštné madrigaly) Claudia Monteverdiho a komornou hudbou anonymných autorov pre mandoru, barokovú priečnu flautu, husle a soprán, ktorá pochádza z rakúskeho kláštora Kremsmünster.

Le Nuove Musiche (orchester):

Jakub Mitrík, umelecký vedúci, chitarrone

Nina Pohn, barokové husle

Ferdinand Slezák, barokové husle

Pierre Pitzl, viola da gamba

Ján Prievozník, violone

Martin Bolterauer, cink

Anna Schall, cink

Ramon Marquès, barokový trombón

Robert Schlegel, barokový trombón

David Yacus, barokový trombón

Martin Gedeon, organ

Aspasia Dimitriadou, arcilutna

Le Nuove Musiche (zbor)

Zuzana Badárová, soprán

Hilda Gulyás, soprán

Carly Power, soprán

Jarmila Vantuchová, mezzosoprán

Yosemeh Adjei, alt

Filip Dámec, alt

Ondřej Holub, tenor

Matúš Šimko, tenor

Christian Volkmann, tenor

Dávid Harant, bas

Václav Jeřábek, bas

Tomáš Šelc, bas

Jörn Hinnerk Andresen

© Christian Schneider

Jörn Hinnerk Andresen je profesorom zborového dirigovania na Mozarteum University v Salzburgu a umeleckým riaditeľom súboru Mozarteum VocalEnsemble. Narodil sa v Šlezvicku-Holštajnsku. Dirigovanie, hru na klavíri a čembale študoval v Drážďanoch a v Amsterdame. Po pozíciách zbormajstra a dirigenta v Zwickau a Koblenzi sa v roku 2008 presunul do Staatstheater am Gärtnerplatz v Mníchove. V rokoch 2015 až 2019 pôsobil ako zbormajster v Semperoper v Drážďanoch. Hostovské angažmány ho zaviedli do Anglickej národnej opery, Bavorskej štátnej opery a Dánskej kráľovskej opery.

Od roku 2008 vystupuje ako zbormajster na Salzburgských slávnostiach s koncertným zborom Viedenskej štátnej opery, zborom Saskej štátnej opery a Bachchor Salzburg. Pravidelne spolupracuje s poprednými rozhlasovými a koncertnými zbormi vrátane Bavorského rozhlasového zboru v Mníchove, Rozhlasového zboru MDR v Lipsku, Dánskeho národného vokálneho súboru, Komorného

zboru RIAS, Vokal NORD Tromsø a Chœur de Radio France. V roku 2024 dirigoval Svetový mládežnícky zbor a v roku 2025 medzinárodný zbor Designing Voices na výstave Expo 25 v Osake.

Dirigoval viac než 60 oper, operiet a muzikálov, ako aj mnoho barokových diel, opakovane s barokovým orchestrom Cappella Confluentes, ktorý založil v roku 2004. Jeho barokový operný repertoár zahŕňa Purcellove opery *King Arthur* a *The Fairy Queen*, Händelove diela *Rinaldo*, *Giustino* a *Il Parnasso in Festa*, Telemannovu komickú operu *Der geduldige Socrates* a Lullyho *Phaëtona*.

V Salzburgu sa s Mozarteum VocalEnsemble a Cappella del'Halla zameriava na sakrálnu hudbu salzburských skladateľov 17. storočia, od Stefana Bernardiho a Andreasa Hofera až po Heinricha Bibera. Prvým projektom bola svetovo prvá nahrávka Hoferovej *Missa Archiepiscopalis*. Koncerty s týmto repertoárom pravidelne uvádza v Rakúsku i v zahraničí, v súčasnosti so špeciálnym zameraním na Hoferovu zbierku *Ver Sacrum*. Od roku 2024 úzko spolupracuje aj s Centrom pre barokovú hudbu vo Versailles.

Po pedagogických pôsobeniach v Kolíne nad Rýnom a v Drážďanoch a mnohých rokoch činnosti mentora pre Fórum zborových dirigentov Nemeckej hudobnej rady bol Andresen v zimnom semestri 2019/20 menovaný profesorom na Mozarteum University v Salzburgu.

Jakub Mitřík

© Simona Babjaková

Jakub Mitřík, rodák zo Spišskej Novej Vsi, študoval na Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave a na Vysokej škole múzických umení v Bratislave klasickú gitaru pod vedením Jozefa Zsapku a Martina Krajča. Neskôr absolvoval štúdium starej hudby na Hochschule

für Künste v nemeckých Brémach v odbore lutna v triede Joachima Helda a v odbore historická interpretačná prax pod vedením Manfreda Cordesa (Wesser renaissance).

Počas štúdií i v nasledujúcich rokoch sa stal vyhľadávaným kontinuovým a sólovým hráčom na historické strunové nástroje ako sú chitarrone, teorba, baroková lutna, baroková gitara a mandora.

Baroková hudba ho priťahovala už v mladom veku, chcel sa venovať jej čo najvernejšej interpretácii na kópiách historických nástrojov. Centrom jeho pozornosti sa stalo 17. storočie. Mimoriadne ho zaujíma prelomové obdobie raného baroka, keď sú ešte stále prítomné princípy *prima prattica* (starý štýl s prísnyim dodržiavaním polyfonických pravidiel kontrapunktu), ale už sa rodí *seconda prattica* (nový štýl s dôrazom na text a melodickú slobodu), prinášajúca expresívne zhudobnenie poézie v diele Claudia Monteverdiho či Sigismonda d'India. Práve tvorbe Sigismonda d'India venoval svoje prvé dve nahrávky, ktoré vznikli so súborom Le Nuove Musiche v spolupráci s vynikajúcim barokovým gitaristom Pierrom Pitzlom (Private Musicke) a barokovým harfistom Maximilianom Ehrhardtom (L'Arpeggiata).

Jakub Mitrík spolupracuje s renomovanými ansámbľami venujúcimi sa barokovej hudbe, napr. Concentus musicus Wien, {Oh!} Orkiestra Historyczna, Bach Consort Wien či Ars Antiqua Austria. V roku 2016 založil orchester Le Nuove Musiche, ktorý sa venuje ranému a vrcholnému baroku.

Medzi jeho najvýznamnejšie účinkovania patrí spolupráca na uvedení opernej trilógie Claudia Monteverdiho (*Korunovácia Poppey, Orfeo a Návrat Odysea do vlasti*) vo Viedenskej štátnej opere, na operách Guistino Georga Friedricha Händla a Bajazet Antonia Vivaldiho vo Viedenskej komornej opere a *Šperky Madony* Ermanna Wolfa-Ferrariho v Slovenskom národnom divadle.

Vystupoval na významných festivaloch starej hudby, akými sú Oude Muziek Festival Utrecht v Holandsku, Tage der alte Musik Regensburg v Nemecku či Dni starej hudby v Bratislave. Účinkoval pod vedením popredných dirigentov, napr. Pabla Herrasa Cassada,

Stefana Gottfrieda, Fritza Haidera, Rubena Dubrowského a s mimoriadnymi sólistami ako Max Emanuel Cenčić, Romina Basso, Alfredo Bernardini a ďalší.

Jakub Mitrík zvíťazil v roku 2023 na medzinárodnej súťaži H .I. F. Bibera v rakúskom St. Floriane. V roku 2024 nahral v svetovej premiére komornú hudbu pre sláčiky a mandoru z rakúskeho kláštora Kremsmünster (*Mandora – The Lute of the Monasteries*, Panclassics 2025).

Nasledujúci program

PIATOK 3. 10.

19.30 Koncertná sieň SF
Symfonický orchester
hlavného mesta Prahy FOK

Tomáš Netopil, dirigent
Zuzana Rzounkova, Jan Vobořil,
Szabolcs Zempléni, Raimund Zell,
sólisti na lesných rohoch

Ludwig van Beethoven
Egmont, predohra, op. 84
Robert Schumann
Koncertný kus pre 4 lesné rohy a orchester, op. 86
Josef Suk
Symfónia č. 1 E dur, op. 14

Hrdý partner Slovenskej filharmónie

NÁRODNÁ
BANKA
SLOVENSKA
EUROSÝSTÉM

Partneri a mediálni partneri

BRATISLAVA

AUTO | *Prestige*

• RÁDIO DEVÍN

• **tasr** •

TA3

SITA
SLOVENSKÁ TLAČOVÁ AGENTúra
SLOVAK NEWS AGENCY

SME

||: Hudobný
život

in.ba

Forbes

slovenka

OPERA
SLOVAKIA

OPERA+
www.operaplus.cz

MoA kultúra

Klasika
Plus.cz

bigmedia
PREMIUM OUTDOOR

**MUSIC
PRESS**

viva rádio

JCDecaux

PREDAJ VSTUPENIEK

v pokladnici Slovenskej filharmónie/budova Reduty

pondelok – piatok 12.00 – 18.00

a hodinu pred každým koncertom

telefón: +421 2 20 475 293 | **e-mail:** vstupenky.bhs@filharmonia.sk

predaj vstupeniek on-line: www.filharmonia.sk

Zmena programu a účinkujúcich vyhradená

Autorka výtvarného diela na obálke: akad. maliarka Ivica Krošlákova

Vydala: Slovenská filharmónia

Zostavil: Kristína Gotthardtová, Juraj Bubnáš a Manažment BHS
Slovenská filharmónia je štátna príspevková organizácia MK SR.

